

JUBILEUM

PROFESOR MICHAL SKŘEJPEK ŠEDESÁTILETÝ

Na letošní svátek Karla Boromejského připadl den, kdy oslavil šedesátiny člen redakční rady *Právnicka*, prof. JUDr. Michal Skřejpek, DrSc. – významný český romanista, excelentní vědec, oblíbený učitel a veskrze milý člověk.

Jubilant získal absolutorium na pražské právnické fakultě v roce 1981. Po ukončení studia se stal asistentem na katedře právních dějin se zaměřením na římské právo. Jeho mentorem byl odborně i lidsky vynikající *Jaromír Kincl* (1926–1993). Těm, kdo pamatují výborné *Kinclovy* přednášky v *Collegiu Maximu*, *Skřejpkův* sonorní hlas a elegantní projev při veřejných vystoupeních na přednáškách a konferencích *profesora Kincla* snad i připomene. *Michal Skřejpek* zaujal *profesora Kincla* už v průběhu studií díky diplomové práci o římské provinciální správě v Panonii. Z jubilantovy strany to nebyla náhodná volba. O antiku se zajímal ještě před nástupem na juristická studia. Opakovaně připomíná, jak ho k antické kultuře přivedl jeho děd *Vladimír Šrámek* (1893–1969), překladatel *Homéra*, *Sofokla*, *Aischyla*, *Terentia*, *Propertia* a dalších autorů, nejen antických, vzděláním právník, ale srdcem divadelník. *Skřejpek* se svému dědečkovi odvděčil přičiněním o edici jeho překladu *Homérovy Iliady* (2010), jehož rukopis na vydání čekal desetiletí.

Po své akademické dráze stoupal *Michal Skřejpek* plynule. Na titul kandidáta věd dosáhl v roce 1990 obhájením disertace *Císařské kanceláře za principátu. Vznik, vývoj a byrokratické ústředních správních orgánů římské říše*. Dva roky poté se habilitoval obhájením spisu *Ius publicum – ius privatum. Vzájemné vztahy a souvislosti (Acta Universitatis Carolinae Iuridica*. 1992, roč. 38, č. 2–3). Profesorem římského práva byl jmenován v roce 2002, když rok předtím získal titul doktora věd na základě díla *Ius et religio. Právo a náboženství v antickém Římě* (Pelhřimov, 1999). Od roku 2005 vede jubilant na své *alma mater* katedru právních dějin, kromě toho působí od roku 2014 na Právnické fakultě Univerzity Karlovy jako proděkan a v této funkci mu byly svěřeny rozličné agendy; aktuálně profesorské a habilitační řízení a rozvoj fakulty. Na pražské právnické fakultě je *Skřejpek* také činný jako člen její vědecké rady.

Romanistická právní věda se neobejde bez zahraniční spolupráce. *Michal Skřejpek* absolvoval nejednu stáž na zahraničních univerzitách (např. Řím, Varšava, Amsterdam, Bologna). Zvláště vděčně připomíná, jak ho amsterodamský *profesor Johan Albert (Hans) Arkum* před lety uvedl do evropské romanistické komunity. Dnes je na tomto poli jubilant sám také aktivní v tuzemském i mezinárodním prostředí, nejviditelněji jako člen *Société Internationale „Fernand de Visscher“ pour l’Histoire des Droits de l’Antiquité* (Lutyč) a vědeckého výboru mezinárodních konferencí *Diritto romano e attualità*. Vědecký profil a nadání i jazyky *Skřejpka* předurčují i k dalším zahraničním aktivitám na poli literárním i přednáškovém. Četná jsou jeho vystoupení na konferencích v České republice i v Evropě od Británie a Francie po Bulharsko a Rusko, nejčastěji ovšem v Itálii jako domovně oboru, který jubilant vzdělává, navázav na výbornou tradici české romanistiky.

Vědec by nebyl vědcem bez publikací. Literární produkce *Michala Skřejpka* je vskutku rozsáhlá. Jen databáze Národní knihovny České republiky eviduje padesát dvě díla, která *Skřejpek* napsal nebo na nichž se spoluautorsky podílel, anebo jež přeložil či editoval. Systematicky roztříděný výčet *Skřejpkových* prací na jeho stránkách na webových stránkách Právnické fakulty Karlovy univerzity je mnohem obsáhlejší. Kromě kvalifikačních prací, o kterých byla již řeč, připomeňme z dalších *Skřejpkových* děl alespoň *Poodkryté tváře římského práva* (Praha,

2006). Jakkoli jubilanta od počátku své akademické kariéry zaujala hlavně oblast římského veřejného práva – sám vzpomíná, jak v průběhu právnického studia váhal nad volbou mezi římským právem a platným právem trestním, a poukazuje, že to snad ovlivnilo i zaměření jeho romanistického bádání – je autorem kvalitní učebnice *Římské právo soukromé. Systém a instituce* (Plzeň, 2011). Pracoval i na dalších studijních textech, z nichž se hodí poukázat alespoň na třetí vydání publikace *Exegesis. Výklad právních textů* (Plzeň, 2014) zpracované společně s *Davidem Faladou* a *Janem Kuklíkem* a na druhé vydání *Pramenů římského práva* (Praha, 2004). *Fontes iuris romani* představují projekt, na kterém *Skřejkovi* hodně záleží a v jehož rámci usiluje zpřístupnit českému čtenáři římské právní památky. Společně s vynikajícím slovenským romanistou profesorem *Petrem Blahem* se zasloužil o české překlady *Institucí* (2010) a podstatných částí *Digest*. Překlady obou právních památek tak vyšly v češtině i ve slovenštině: *Justiniánské instituce* v Praze a Trnavě (2010) a první díl *Digest neboli Pandekt* zahrnující vybrané části knih I–XV v Bratislavě (2008) a Praze (2015).

Z časopisů publikuje *Skřepek* nejen v těch, kde je členem redakčních rad, ať již jsou to periodika zahraniční (moskevské *Ius antiquum* a trnavský *Orbis Iuris Romani*), nebo tuzemská (*Právník*, *Právněhistorické studie*, *The Lawyer Quarterly*). Nejedno *Skřejkovo* pojednání vyšlo například v *Právních rozhledech* nebo v časopisu *Soudce*.

Jubilant své publikační aktivity pro *Právníka* zahájil – jak bývá u začínajících autorů zvykem – recenzí Bartoškových *Dějin římského práva* (1989, CXXVIII, s. 954 a násl.). Na rozdíl od některých kolegů, již se stoupajícím vědeckým věhlasem na recenzní žánr zanevrou, mu *Skřepek* zůstal věrný a jeho recenze mohou být mnohým autorům vzorem. Z významnějších jubilatových textů v *Právníku* uvedme tři. Za připomenutí stojí *Multiplikace trestních norem v republikánském Římě a její příčiny* (1991, CXXX, s. 166 a násl.), pozoruhodná rozborem sociálních, politických a právních důvodů jevu, se kterým se i dnes ve veřejném právu setkáváme a který se v moderní době zahnízdil i v právu soukromém. O deset let později vyšla v našem časopisu stať *Retroaktivita a římské právo* (2001, CXL, s. 616 a násl.) poukazující mimo jiné i na některé polopravdy a legendy, jež si dnešek spojuje s právem antického Říma a zdůrazňující, že pro Římany byla ekvita „nejen motivem, ale její prosazení i cílem“. *Skřejkova* věta, že „striktní dodržování práva, zvláště pokud je „děravé“, může mít za následek, a také často mělo, nespravedlnost“, by právníkům měla být stále připomínána, protože v právu máme spatřovat něco vyššího než jen „puntičkářské až otrocké lpění na existující normě.“ V třetím pojednání, jež pokládáme za vhodné na tomto místě připomenout, je rozbor „*Publica ad Populum Romanum respicit*“ (Jak římsští právníci chápali slovo „veřejný“) (2015, CLIV, s. 705 a násl.) se *Skřepek* monograficky věnuje tomu, co zdůrazňoval už ve své předchozí stati – významové pojímání právnických výrazů a výroků, jež staří Římané používali, se v čase proměňuje: ba někdy se zcela míjí s jejich původním obsahem (např. denunciacie). To ostatně někdy platí i o těch latinských právnických sentencích, které s klasickým římským právem nemají nic společného.

Z dosavadního *Skřejkova* díla i z jeho učitelské práce je dobře zřejmé, že římské právo je obor, ve kterém jubilant nalezl živnou půdu k vědecké seberealizaci a prostor k předávání vědomostí začínajícím adeptům právnictví. Neučí je jen římskému právu, ale také právnímu myšlení a přístupu k právu jako nástroji umožňujícímu rozlišit správné od nesprávného a hledat spravedlivá řešení.

Redakce *Právníka* přeje profesoru *Michalovi Skřejkovi* do dalších let šťastný život v jeho třígenerační rodině s pěti potomky, zvláště pak hodně radosti z jeho dvou malých vnoučat, rovněž pevně zdraví i pracovní úspěchy a vůbec všechno dobré. *Quod bonum, felix, faustum, fortunatumque sit.*